

De Puzzel van Waspik

Puzzelstuk 10: Energiegemeenschap Waspik

09-01-2026

wen
Waspik Energie Neutraal

Thema	Samenwerking
Wat gebeurt er?	Verkennen van deelname aan een lokale energiegemeenschap ¹
Wat houdt het in?	Onderzocht is wat een energiegemeenschap voor Waspik kan betekenen; daarna wordt gekeken wie wil meedoen
Wat levert het op?	Meer lokaal eigendom ² , betere samenhang en meer grip op energie
Status	Eind 2025 SIE2 ³ afgerond; vervolgonderzoeken lopen
Met welke projecten uit het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2024–2027 hangt dit puzzelstuk samen?	1, 7, 15, 18, 19 en 27
Tijdspad	Vanaf 2023 en doel van realisatie is in 2027.
Rol gemeente	Stelt kaders en bewaakt publieke belangen
Rol WEN	Verkent organisatie en betreft inwoners

Wat houdt dit puzzelstuk in?

Een energiegemeenschap is een manier waarop inwoners en lokale bedrijven samen kunnen werken aan duurzame energie. Het gaat om het gezamenlijk opwekken, gebruiken en mogelijk opslaan van energie, met als doel om lokaal voordeel te behalen en meer grip te krijgen op het energiesysteem⁴.

Voor Waspik wordt verkend of deze samenwerkingsvorm past bij het dorp. Het gaat niet om één project, maar om een mogelijke manier om verschillende energie-initiatieven met elkaar te verbinden. Er is nog geen energiegemeenschap opgericht; eerst wordt gekeken of hier voldoende belangstelling voor is.

¹ Samenwerking waarin inwoners en bedrijven gezamenlijk energie opwekken, gebruiken of delen. [\(Link\)](#)

² Situatie waarin energieprojecten (deels) eigendom zijn van inwoners of lokale partijen.

³ Programma (2023–2025) waarin samen met inwoners en lokale partijen is onderzocht hoe de energietransitie in Waspik kan worden vormgegeven. [\(Link\)](#)

⁴ Het geheel van opwek, transport, opslag en gebruik van energie. [\(Link\)](#)

Waarom is dit belangrijk voor Waspik?

De energietransitie raakt iedereen. Energie wordt duurder, het elektriciteitsnet raakt voller en keuzes over verduurzaming worden steeds complexer. Door samen te werken, kunnen inwoners en bedrijven elkaar versterken. Het belang van energiegemeenschappen wordt ook landelijk erkend. Zie bijvoorbeeld wat [Enexis](#) zegt en [deze](#) tweede kamer stuk.

Een energiegemeenschap kan helpen om:

- lokaal meer zeggenschap te houden over energie;
- energie slimmer te gebruiken en te delen;
- gezamenlijke oplossingen mogelijk te maken;
- inwoners actief te betrekken bij keuzes voor de toekomst.

Wat is er gedaan binnen SIE2 (2023–2025)?

Binnen het programma SIE2 is onderzocht wat een energiegemeenschap voor Waspik zou kunnen betekenen. Daarbij is gekeken naar kansen, aandachtspunten en mogelijke vormen van samenwerking.

De verkenning richtte zich onder andere op:

- het in samenhang bekijken van verschillende energie-initiatieven, oplossingsrichtingen en bekijken hoe deze samenhangen;
- in kaart brengen van mogelijke rollen van een energiegemeenschap bij lokaal eigendom en samenwerking;
- verkennen van organisatorische en juridische aandachtspunten;
- vaststellen van aandachtspunten voor communicatie en participatie.

Deze fase heeft duidelijk gemaakt dat er kansen zijn, maar ook dat nog niet alles vastligt. Er zijn vragen die eerst beantwoord moeten worden, zoals:

- wie willen er meedoen?
- welke rol kunnen deelnemers hebben?
- hoe groot en ambitieus moet een energiegemeenschap moet zijn?
- welke initiatieven lenen zich voor gezamenlijke organisatie?
- hoe ziet de rolverdeling tussen gemeente, WEN en deelnemers eruit?

Deze vragen vormen het vertrekpunt voor de vervolgfase.

Vervolgfase: van afronding SIE2 naar verkenning van deelname

SIE2 is eind 2025 afgerond. Op basis van de resultaten worden begin 2026 nog enkele vervolgonderzoeken afgerond. Daarna worden alle inzichten gedeeld. Op basis hiervan wordt gekeken hoeveel interesse er is bij inwoners en bedrijven om mee te doen aan een mogelijke energiegemeenschap. Pas daarna wordt besloten of en hoe hiermee verder wordt gegaan.

Hoe past dit in het Dorp Uitvoeringsplan en de Warmtetransitie?

De energiegemeenschap is geen verplichting en geen vast plan, maar een mogelijke manier van samenwerken. In het toekomstige DUP⁵ voor Waspik staat hoe de energietransitie stap voor stap wordt aangepakt. De energiegemeenschap kan helpen om projecten samen te organiseren en inwoners te blijven betrekken.

Ook bij de warmtetransitie⁶ kan een energiegemeenschap ondersteunend zijn, bijvoorbeeld door kennis te delen, gezamenlijke acties te organiseren of collectieve oplossingen te verkennen. Beleidskeuzes blijven bij de gemeente; de energiegemeenschap kan helpen bij de uitvoering.

Afhankelijkheden en randvoorwaarden

Of en hoe een energiegemeenschap verder vorm krijgt, hangt af van ontwikkelingen die deels buiten de energiegemeenschap zelf liggen. Deze randvoorwaarden bepalen het tempo en de mogelijkheden.

Belangrijke afhankelijkheden zijn:

- de ontwikkeling van concrete energieprojecten waarop gezamenlijk kan worden aangehaakt;
- Beschikbaarheid, eigendom en zeggenschap over lokale opslag en opwek, zoals wind, zon en groen gas⁷;
- de beschikbare netcapaciteit⁸ en planning van netuitbreidingen;
- beleidskeuzes en planning binnen gemeente en regio;
- het draagvlak en de inzet van inwoners en bedrijven;
- organisatorische en juridische kaders.

⁵ Het uitvoeringsplan waarin staat welke stappen een dorp de komende jaren zet in de energietransitie en in welke volgorde. ([Link](#))

⁶ De overstap van aardgas naar duurzame warmte.

⁷ Duurzaam geproduceerd gas dat aardgas kan vervangen.

⁸ De maximale hoeveelheid elektriciteit die het netwerk kan vervoeren. ([Link](#))

Organisatiekracht en doorontwikkeling

Een aanvullende randvoorwaarde is de organisatiekracht⁹ van de betrokken partijen. WEN is op dit moment een lokale energiecoöperatie met een betrokken groep leden, bestaande uit bewoners en enkele lokale ondernemers. Binnen deze groep is een actieve kern die zich inzet voor verschillende activiteiten. Het bestuur bestaat uit een klein aantal vrijwilligers. Alle inzet vindt plaats op basis van vrijwilligheid, wat tot nu toe goed functioneert.

De verkenning laat zien dat het doorgroeien naar een energiegemeenschap vraagt om een stevigere en bredere organisatie. Het ontwikkelen en onderhouden van een energiegemeenschap is een langjarig proces, dat blijvende inzet vraagt.

Daarbij spelen onder meer:

- het borgen van continuïteit op de langere termijn;
- het vergroten van de groep actieve deelnemers;
- het beschikbaar hebben van verschillende competenties (zoals juridisch, financieel, technisch en communicatie);
- het versterken van diversiteit en representativiteit, zodat de organisatie een bredere afspiegeling van Waspik wordt.

Deze aandachtspunten laten zien dat een eventuele volgende stap richting een energiegemeenschap alleen haalbaar is wanneer er parallel wordt geïnvesteerd in organisatiekracht en ondersteuning. Energiegemeenschappen zijn een relatief nieuw fenomeen, zowel voor bewonersinitiatieven als voor gemeenten. Dit vraagt om een zorgvuldige en meer intensieve vorm van samenwerking tussen bewoners en gemeente, waarin rollen, verwachtingen en verantwoordelijkheden helder worden afgestemd.

Er zijn inmiddels handreikingen beschikbaar die inzicht geven in hoe deze samenwerking kan worden vormgegeven. Zo heeft Energie Samen¹⁰ een procesbeschrijving opgesteld over het geleidelijk toegroeien naar een volwassen partnerschap tussen gemeente en energiegemeenschap, aangeduid als ‘Opgroeiruimte¹¹’.

Het benutten van dergelijke inzichten kan helpen om toekomstige stappen zorgvuldig te onderbouwen en realistische keuzes te maken bij de verdere ontwikkeling van een energiegemeenschap in Waspik.

Doorkijk naar 2026 en verder

In 2026 wordt duidelijk of er voldoende draagvlak is om een volgende stap te zetten. Dan wordt gekeken:

- of er genoeg belangstelling is om samen verder te gaan;

⁹ Het vermogen van een organisatie om structureel taken en projecten te dragen.

¹⁰ Landelijke koepelorganisatie voor lokale energiecoöperaties. ([Link](#))

¹¹ [Opgroeiruimte-de-energietransitie-vraagt-om-goede-publiek-civiele-samenwerking](#)

- welke initiatieven eventueel via een energiegemeenschap kunnen lopen;
- welke rol WEN en de gemeente daarbij krijgen.

De energiegemeenschap ontwikkelt zich alleen verder als daar voldoende interesse en capaciteit voor is.

Rol van gemeente en WEN

De gemeente stelt binnen dit puzzelstuk de kaders, bewaakt het publieke belang en zorgt voor een goede aansluiting met het geldende beleid en de plannen voor Waspik, waaronder het DUP¹² en de warmtetransitie. Daarbij blijft de gemeente verantwoordelijk voor beleidskeuzes en besluitvorming en ziet zij toe op samenhang tussen de verschillende onderdelen van de energietransitie.

WEN verkent samen met inwoners en bedrijven of en hoe een energiegemeenschap in Waspik kan functioneren. Daarbij richt WEN zich op het organiseren van betrokkenheid, het ophalen van interesse en het verbinden van initiatieven, zodat duidelijk wordt of deze vorm van samenwerking kan bijdragen aan de verdere verduurzaming van het dorp.

¹² Het uitvoeringsplan waarin staat welke stappen een dorp de komende jaren zet in de energietransitie en in welke volgorde. ([Link](#))